

บทคัดย่อ

การพัฒนาชุมชนให้มีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน และมีความสมดุลทุกด้านโดยเน้นปรับเปลี่ยนหรือลดกิจกรรมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นแนวทางหนึ่งในการชะลอและลดความรุนแรงของสภาวะโลกร้อน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนามาตรฐานการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงคาร์บอนต่ำและยั่งยืน รวมทั้งประเมินชุมชนโครงการหลวงในบริบทของชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน ตลอดจนพัฒนาและยกระดับชุมชนโครงการหลวงให้เป็นต้นแบบของชุมชนบนพื้นที่สูงคาร์บอนต่ำและยั่งยืน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) กรอบการพัฒนาชุมชนโครงการหลวงซึ่งอาศัยอยู่บนพื้นที่สูง ห่างไกลจากเมือง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (2) การฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าไม้ (3) การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในชุมชน และ (4) ความเข้มแข็งของชุมชนในการรองรับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงคาร์บอนต่ำและยั่งยืนได้ 19 ข้อ 32 ตัวชี้วัด 2) ผลการประเมินระดับการพัฒนาชุมชน 12 แห่ง ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 11 แห่ง เทียบมาตรฐานการพัฒนา 4 ด้าน ระยะ 12 เดือน พบว่าบ้านปางบง มีระดับสูงสุด คิดเป็นค่าคะแนนร้อยละ 89 รองลงมา คือ บ้านป้อก บ้านดง บ้านแม่ขนิลเหนือ บ้านป่าเกี๊ยะ มีค่าคะแนนร้อยละ 85, 76, 74 และ 73 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมการพัฒนาที่ต้องเร่งดำเนินการหรือแก้ไขเพื่อยกระดับมีจำนวน 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ การให้น้ำแบบประหยัดของผัก การรับรองฟาร์มปศุสัตว์ GAP การกำหนดขอบเขตพื้นที่ป่าและพื้นที่เกษตร คุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ของชุมชน คุณภาพน้ำทิ้งจากครัวเรือน การจัดการสิ่งปฏิกูลจากฟาร์มปศุสัตว์ และคุณภาพน้ำทิ้งจากฟาร์มปศุสัตว์ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน

คำสำคัญ : คาร์บอนต่ำ โครงการหลวง ชุมชน การพัฒนาอย่างยั่งยืน พื้นที่สูง

Abstract

The Development of community for sustainable growth and balanced in all dimensions, focus on adjusting and reducing greenhouse gas emissions is one way to slow down and alleviate the global warming and climate change. The objective of this research is to study and develop a best practice for low carbon community and sustainability in the highlands, to study and evaluate the Royal Project communities in the context of low carbon community and sustainability and to develop the Royal Project communities as a model of low carbon community and sustainability in the highlands. The summarized results are 1) Conceptual development of Royal Project communities is rural highland communities in the mountainous regions. Almost population is agricultural workers and depending on natural resources and environment, Include 4 activities i.e. (1) Environmental friendly agriculture, (2) Watershed rehabilitation and conservation, (3) Community environmental management and (4) Strengthening on community based adaptation to changes. Define as standard of sustainable low carbon on highland community development to 19 criteria 32 indicators. 2) The results of internal development of 11 locations, 12 Royal Project Communities in 12 months compared with standard that Ban Pang Bong reached maximum development (89%), followed by Ban Pok, , Ban Dong, Ban Mae Kanil Nua and Ban Pa Kia (85%, 76%, 74 and 73 respectively), However development activities that need to be speed up or modify to upgrade includes 7 indicators i.e. water saving, good animal practice, demarcation and maintenance of forest boundaries, water supply quality, waste water quality, waste water management from livestock farms , livestock waste water quality, which requires the cooperation of community members.

Keywords : Low Carbon, Royal Project community, Sustainable Development, Highland